

Kabátové odevy

- kabátový odev sa používa na oblečenie trupu a horných končatín. Skladá sa z trupu, rukávov a často aj goliera a fazóny. Dlhý kabátový odev svojím predĺženým trupom zakrýva aj časť dolných končatín. Kabátový odev sa často zhotovuje podšitý a vložkovaný. Ženský kabátový odev sa zhotovuje s pravostranným zapínaním, mužský s ľavostranným zapínaním.

- najpoužívanejšie podšité kabátové odevy sú:

: DÁMSKE SAKO

: DÁMSKY ZVRCHNÍK

- kabátový odev môže byť rôzne strihovo riešený, zhotovený z rôznych odevných materiálov a s rôznymi odevnými prvkami ako napr.

BLEJZER – dámske i pánske sako s vreckami na prednom diele (nakladané či lištové) a s náprsným vreckom, na ktorom sa často uplatňuje výšivka (znak či logo). Blejzer sa zhotovuje najmä z jednofarebných tkanín (najčastejšie tmavšie sýte farby), občas sa však môže objaviť aj károvaný či pruhovaný vzor. Výrazným prvkom na blejzri sú gombíky, často zlaté či strieborné.

Dvojradový blejzer

Jednoradový blejzer

BUNDA (*VETROVKA*) – krátky športový kabátový odev, pohodlne a účelne riešený , s rôznymi možnosťami zapínania (najčastejšie na zips). Dĺžka bundy býva prispôsobená podľa účelu použitia.

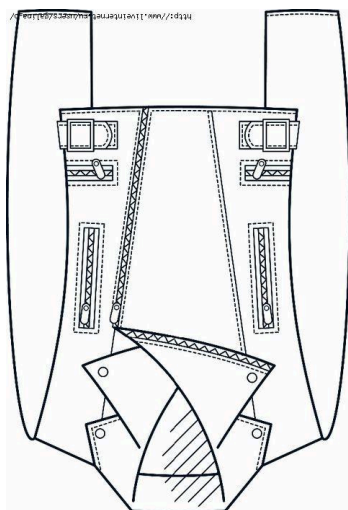
LETECKÁ BUNDA –

so zapínaním na zips

predného dielu, alebo vedený šikmo cez diel. Zhotovuje sa často z kože, koženky, tkanín pevnejšieho charakteru.

Športová bunda do pása

vedený cez stred

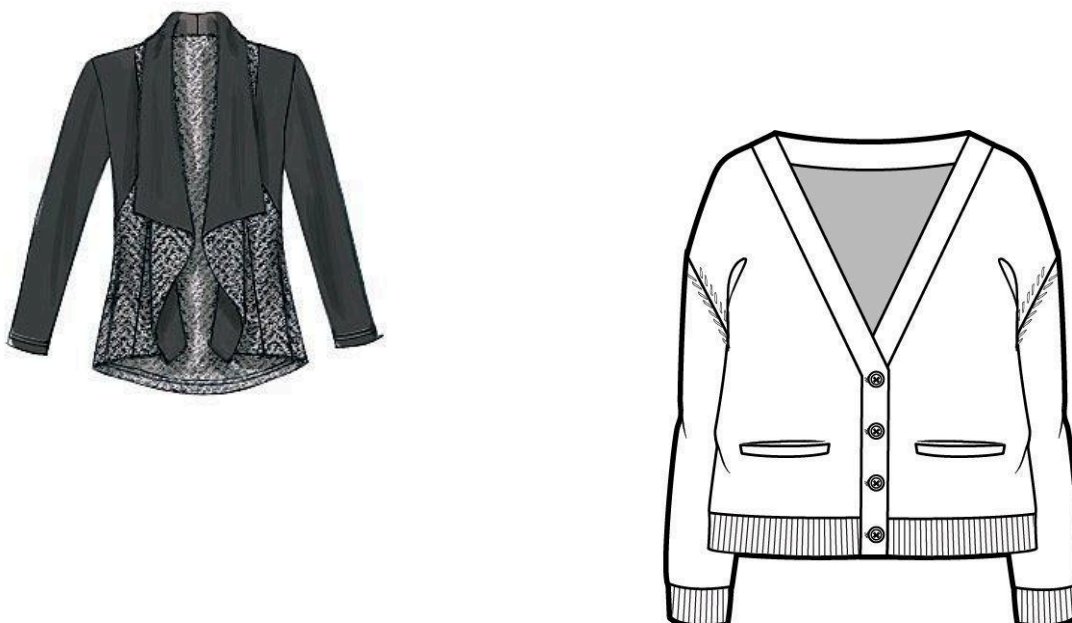

DUFFLECOAT (*Dafilkout*) – dlhý či trojštvrťový voľný kabát s kapucňou, nakladanými voľnými sedlami, nakladanými našívanými vreckami a zapínaním na gombíky v tvare olivy. Názov pochádza z anglického

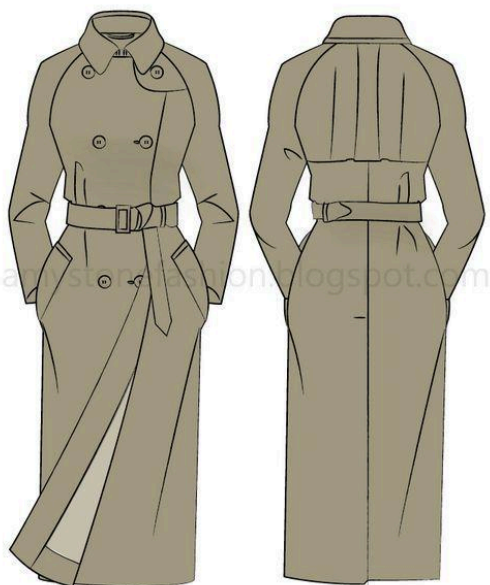
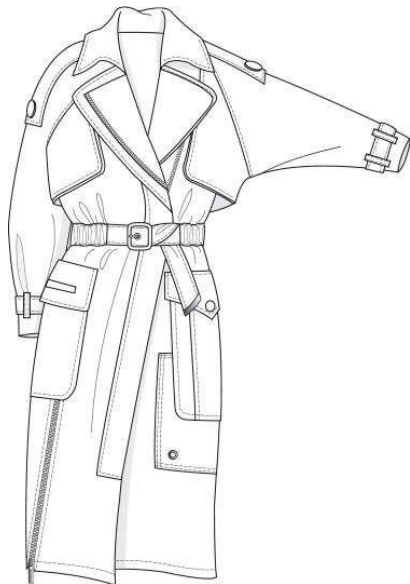
slova duffle (*hrubé súkno s dlhým vlasom*). Tento kabát bol veľmi obľúbený v období 2. svetovej vojny a s menšími prestávkami sa nosí neustále.

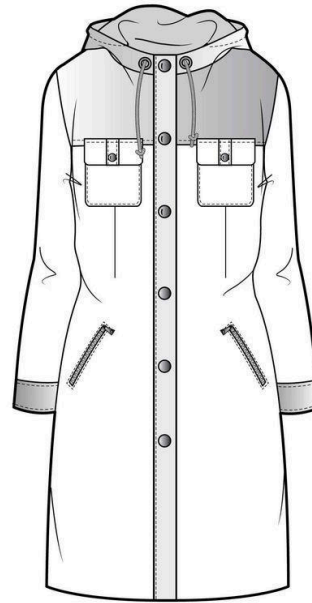
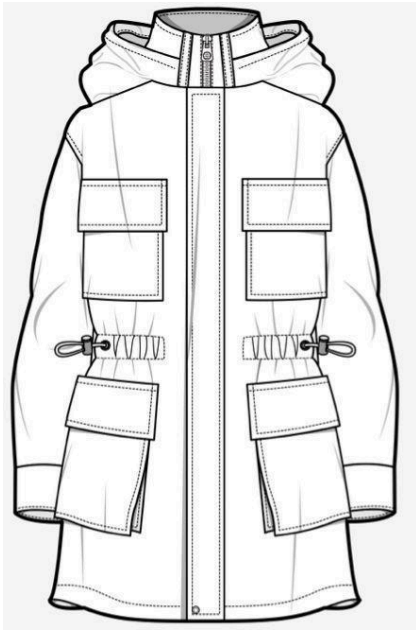
KARDIGÁN – športový typ kabáta, ktorý názov pochádza od priezviska angl. grófa Cardigana, ktorý žil na zač. 19 storočia. Kardigán je vždy bez goliera a tvarovaných fazón, vpredu so zapínaním na gombíky, alebo bez zapínania. Výstrih a okraj zapínania bývajú často lemované. Dĺžka siaha do hĺbky bokov. Kardigán máva po stranách predných dielcov väčšie nakladané vrecká, charakteristickým prvkom býva aj opasok previazaný v páse. Kardigán môže byť riešený aj ako pletený kabátik.

MACKINTOSH (*Mekintoš*) - názov tohto dlhého plášt'a pochádza z priezviska CH.Mecintosha (angličan), ktorý si nechal v roku 1820 patentovať úpravu tkanín odolných voči vode. Mackintosh je plášť nosený do nepriaznivého počasia.

PARKA — Športový kabát siahajúci nad kolená v páse stiahnutý s prevlekom a šnúrkou či pruženkou. Parka býva často s kapucňou a s nakladanými vreckami mechovitého štýlu umiestnenými na predných dieloch. Zhotovuje sa z pevných a odolných tkanín vhodných do nepriaznivého počasia.

SPENCER – krátky rovný kabátik, bez členenia, strihaný do pásu. Spencer nemá golier ani fazónu, občas sa môžu uplatniť na predných dielcoch lištové vrecká a výrazné gombíky ako ozdoba. Spencer je kabátik, ktorý sa často využíva ako súčasť rovnošaty personálu v gastronomických zariadeniach (časníci, recepcní, hoteliari....).

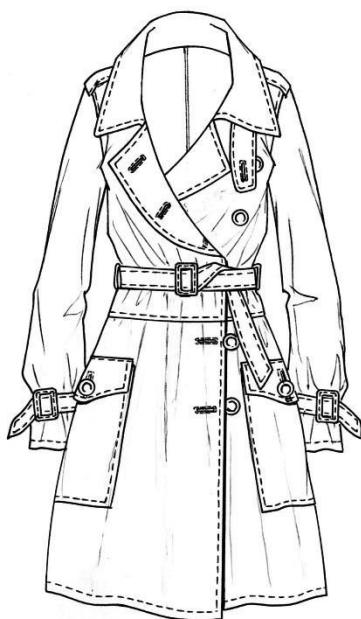
REDINGOT – v páse priliehavý plášť, podobne strihaný v zadnej časti ako frak s členiacimi švami umiestnenými pod lopatkami. Redingot sa smerom od pásu mierne rozširuje, môže byť jednoradový alebo dvojradový, s menšou alebo väčšou fazónou. Tento plášť pochádza

z Anglicka, kde v polovici 19. storočia slúžil ako zvrchník určený na jazdu na koni = riding
z anglického slova /jazda na koni/.

TRENČKOT – jednoradový alebo dvojradový dámsky, pánsky plášť so širšími klópmi a golierom.

Trenčkot býva športovo ladený, so štepovaním, s výraznými sedlami, náplecnými ozdobami, šikmo strihanými lištovými vreckami a v páse prepásaný opaskom. Zhotovuje sa z hladkých tkanín malej hmotnosti zväčša naimpregnovaných, aby odpudzovali vlhkosť. Trenčkot pôvodom pochádza z Anglicka, doslovný preklad je kabát do priekop, z čoho vychádza jeho pôvodné určenie – vojenský kabát do nepriaznivého počasia.

Dámske sako

- sako je vrchný
ktorý tvorí súčasť kostýmu
alebo

krátky kabátový odev,
= **KOSTÝMOVÉ SAKO** ,

ide o samostatný odev, ktorý sa nosí k nohaviciam či sukni, ktoré sú zhotovené z odlišného materiálu = **SEPARÁTNE SAKO**.

- dĺžka saka závisí od jeho určenia a od aktuálnej módy, všeobecné pravidlo však znie: dĺžka saka obvykle siaha približne do polovice vzdialenosti medzi siedmym krčným stavcom a chodidlami

- sako sa zhotovuje buď podšité a primerane vystužené alebo nepodšité a nevystužené, stretnúť sa môžeme aj so sakom polopodšitým (podšité sú rukávy pre ľahšie obliekanie a predné a zadné diely sú nepodšité)

DRUHY SÁK PODĽA ZAPÍNANIA:

- **Jednoradové sako** = sako s jednoradovým zapínaním a zväčša s otvorenou fazónou. Zhotovuje sa na 1 -3 dierky, kedy ide o sako s väčšou fazónou alebo na viac dierok, kedy sa klopý skracujú, prípadne ide o sako zapínané až po krk.
- **Dvojradowé sako** = sako s dvojradowým zapínaním na gombíky, je charakteristické tým , že má v prednej časti širší preklad s dvojíťm radom gombíkov a špicatú klopú – dĺžka klopý je dlhšia a tvaruje sa obyčajne až po pásovú priamku.

DRUHY SÁK PODĽA POUŽITIA :

- **KLASICKÉ SAKO** – má hladký chrbát z dvoch polchrbtov, vysokohlavicové rukávy s rúčkami. Klasické sako nemá na líčnej ploche viditeľné štepy a ani žiadne ozdobné prvky a úpravy (riasenie, záhyby.....) či ozdobné členenia (sedlá). Klasické sako sa zhotovuje zväčša z kvalitných bavlnených, vlnených či zmesových tkanín v tlmených farbách, spolu s nohavicami či sukňou tvorí súčasť kostýmu.

- **ŠPORTOVÉ SAKO** - ide o separátne sako = dámsky vychádzkový odev. Tvarovo býva rozmanito členené záhybmi alebo ozdobne štepovanými členiacimi švami. Charakteristickým znakom športového saka sú tiež nakladané vrecká vyhotovené s príklopkami alebo bez príklopiek, kraje, niekedy aj bočné a plečné švy ozdobené štepovaním, často v kontrastne sfarbenou niťou. Športové sako sa zhotovuje z bavlneného, vlneného či zmesového odevného materiálu.

- **SPOLOČENSKÉ SAKO** – zhotovuje sa zväčša v čiernej, prípadne tmavomodrej či bielej farbe z nevzorovanej tkaniny. Môže byť jednoradové alebo dvojradové, zapínané na jeden gombík. Spoločenské sako má klopky vyhotovené z lesklej hodvábnnej tkaniny a určené je na večerné spoločenské podujatia.

- **ROVNOŠATOVÉ SAKO** – jednoradové sako, s počtom gombíkov podľa daných predpisov. Zhotovuje sa z jednofarebných materiálov, podľa farby rovnošaty. Obsahuje zväčša nakladané vrecká, s príklopkami na zapnutie. Na náplecnici sú náplecníky s označením hodnosti a príslušnosti k určitému útvaru.

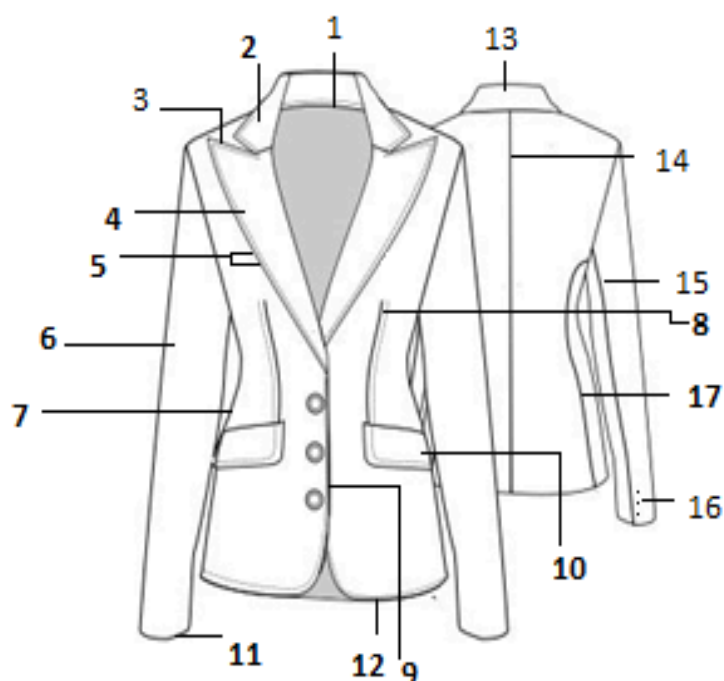

TECHNICKÝ NÁKRES A OPIS DÁMSKEHO SAKA

•TVAR

Dámske sako spoločenského charakteru s jednoradovým zapínaním na jeden gombík. Fazónové kraje sú vypracované s prisadenými fazónovými podsádkami. Polpredky sú tvarované odševkami. Sú podlepené, majú dvojpúšťkové vrecká s príklopkami a na ľavom polpredku prsné lištové vrecko. Chrbát je dvojdielny, členený rozžehleným zadným švom. Dvojšvové hlavice rukávov majú lakťové švy ukončené rázporkom s ozdobnými dierkami a gombíkmi. Sako je celopodšité trupovou podšívkou.

NÁZVOSLOVIE SAKA

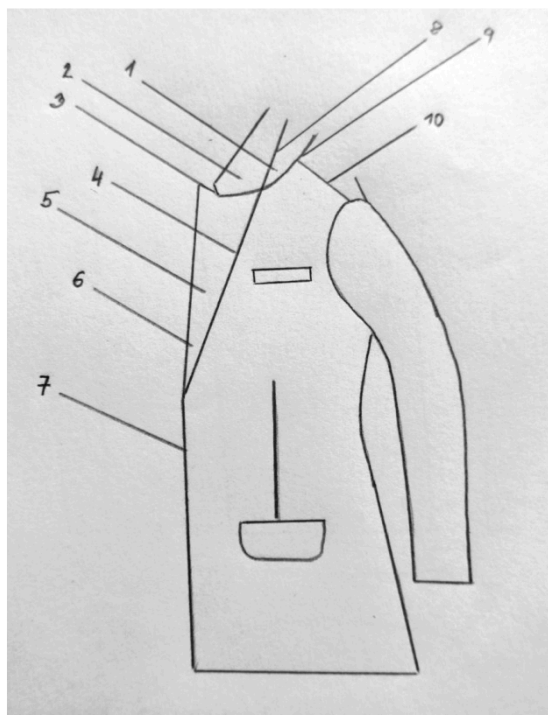

1. priekrčnickový kraj goliera
2. fazónový golier
3. cípový kraj klópy
4. klopá
5. lištové vrečko
6. hlavicový rukáv
7. bočný kraj saka
8. odševok predného polpredku
9. predný kraj saka
10. príklopka dvojvypustkového vrečka
11. dolný kraj rukáva
12. dolný kraj polpredku saka
13. vrchný golier
14. zadný stredový šev
15. lakťový šev rukáva
16. ozdobný gombík v rukávovom rázporku
17. zadný členiaci šev

NÁZVOSLOVIE PREDNEJ VRCHOVEJ ČASTI SAKA :

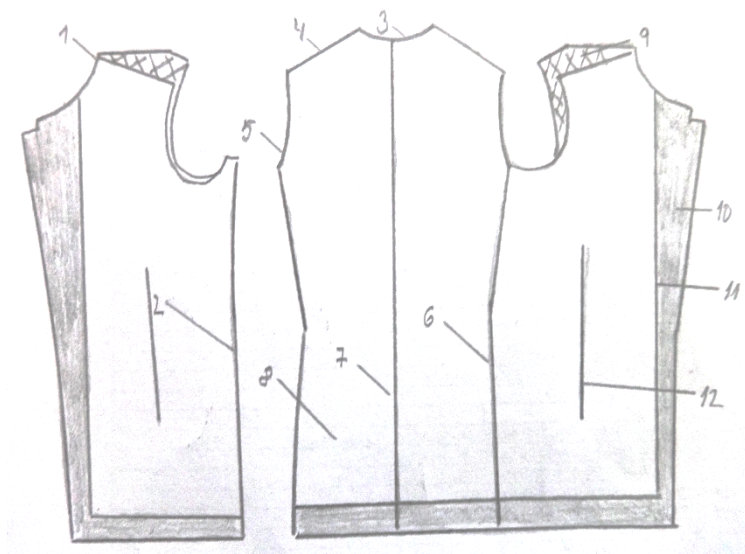
1. stojačik
2. preves
3. cípový kraj klopy
4. prehnutie klopy
5. klopá
6. predný kraj klopy
7. predný kraj saka
8. priehyb goliera
9. priekrčnickový kraj goliera

10. plecný šev

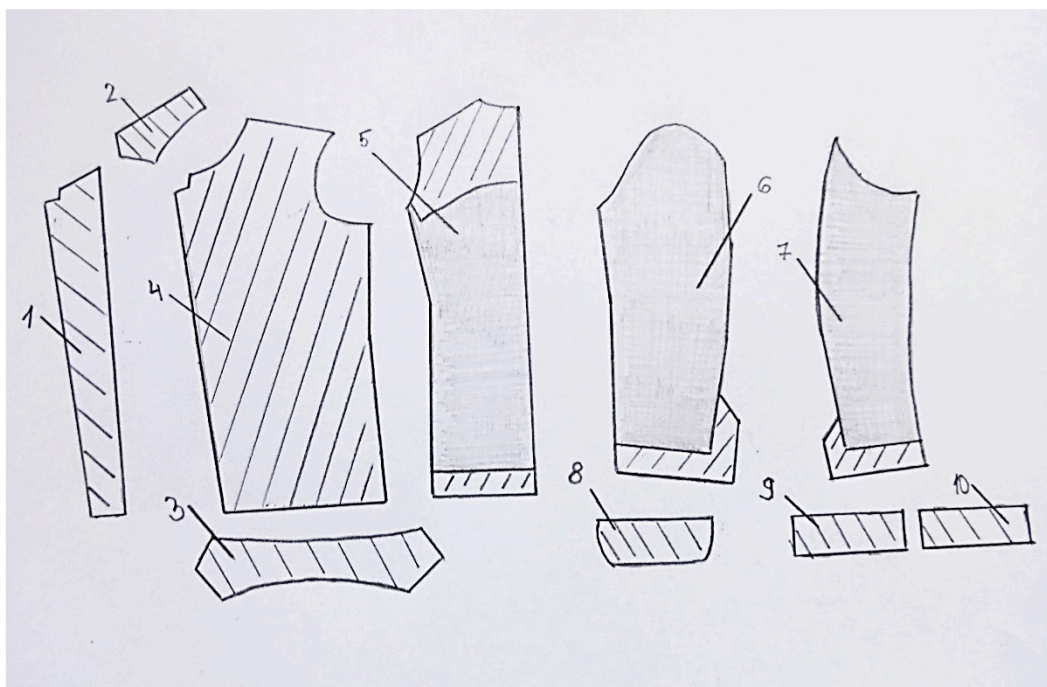
1.priekrčníkový hrot prednej plecnice
2.bočný okraj polpredku
3.priekrčníkový okraj chrbta
4.plecný okraj chrbta
5.prieramkový okraj chrbta
6.bočný šev podšívkového trupu
7.zadný podšívkový šev saka
8.podšívkový polchrbát
9.polpredková výstužná vložka
10.fazónová podsádka
11.predný medzný šev
12.šev predného odševku podšívkového polpredku

NÁZVOSLOVIE VNÚTORNEJ ČASTI SAKA

VYSTUŽOVANIE DÁMSKEHO SAKA :

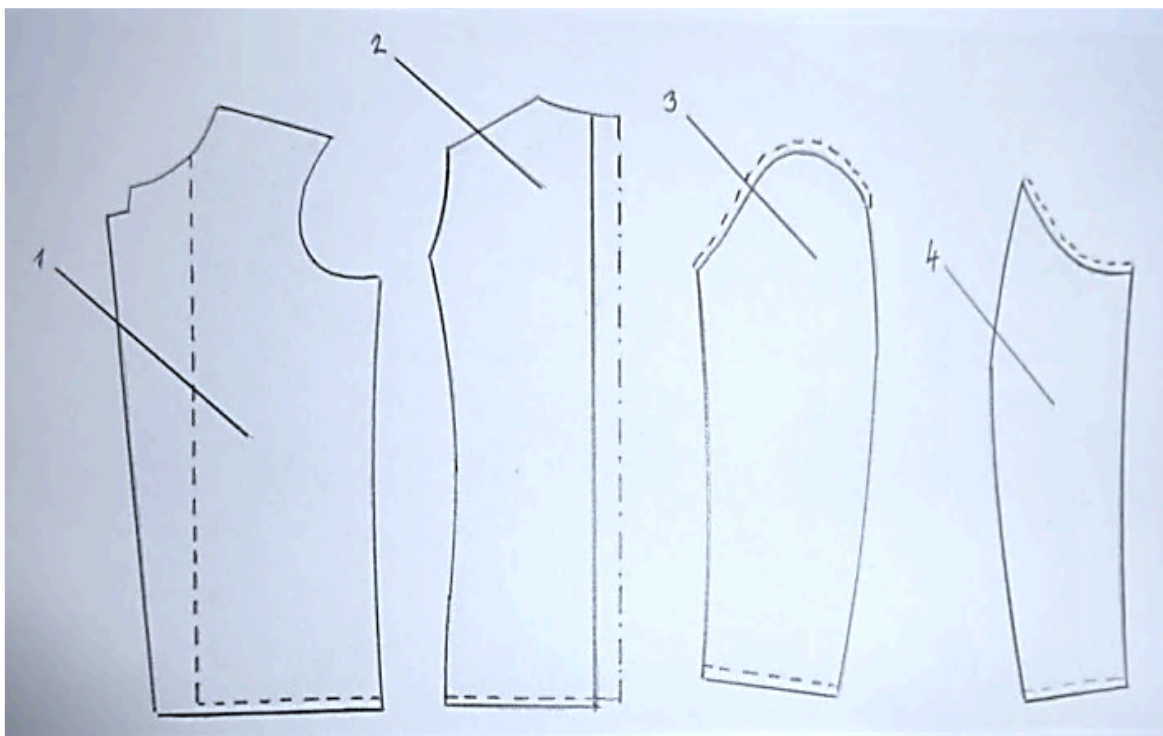
- jednotlivé diely dámskeho saka sa podlepujú základnou tkanou, pleteninou alebo netkanou lepidivou výstužnou vložkou.

1. **FAZÓNOVÁ PODSÁDKA** – podlepuje sa po celej ploche lepidovou výstužou
2. **VRCHNÝ GOLIER** – podlepuje sa po celej ploche lepidovou výstužou
3. **SPODNÝ GOLIER** – podlepuje sa po celej ploche lepidovou výstužou
4. **POLPREDOK SAKA** – podlepuje sa po celej ploche lepidovou výstužou
5. **ZADNÝ DIEL SAKA** – podlepuje sa priekrčník a prieramok spolu jednou súvislou vrstvou lepivej výstuže a zároveň sa vystužuje lepidovou výstužou dolná záložka chrbta
6. **RUKÁV** – podlepuje sa dolná záložka a rúzporková časť rukáva
7. **RUKÁV** – podlepuje sa dolná záložka a rúzporková časť rukáva
8. **PRÍKLOPKA** – podlepuje sa po celej ploche lepidovou výstužou
9. **VÝPUSTKOVÉ PODSÁDKY** – podlepujú sa po celej ploche lepidovou výstužou
10. **LIŠTA PRSNÉHO LIŠTOVÉHO VRECKA** – podlepuje sa po celej ploche lepidovou výstužou

PODŠÍVKOVANIE DÁMSKEHO SAKA

- základné podšívkané diely dámskeho saka

1. **PREDNÝ PODŠÍVKOVÝ DIEL** – podšívkový materiál sa skracuje v dolnej záložke o 1cm a odstráni sa materiál, ktorý zodpovedá podsádkam = fazónovej podsádke

2. **ZADNÝ PODŠÍVKOVÝ DIEL** – podšívkový materiál sa skracuje v dolnej záložke o 1cm, v zadnej strednici sa pridajú 3cm (zadná strednica sa posunie o 3cm a ponechá sa v priehybe).

3. **PODŠÍVKOVÝ RUKÁV** – podšívkový materiál sa v dolnej záložke skracuje o 1cm a v hlavici zvyšuje o 1cm.

4. **PODŠÍVKOVÝ RUKÁV** – podšívkový materiál sa v dolnej záložke skracuje o 1CM a v hlavici zvyšuje o 1 cm

Dámsky zvrchník

- zvrchník je vrchný dlhý kabátovitý odev, najčastejšie podšíty a vložkový, nosený najmä v zime, na jar a na jeseň
- zvrchník je doplnkom vychádzkového alebo spoločenského obleku či uniformy – k najčastejšie používaným zvrchníkom patrí: zimník, jarník, plášť, kožuch či dlhý kožený kabát.
- najrozšírenejším druhom dámskeho zvrchníka je plášť – počas svojho vývoja prebral rôzne prvky kabátovitých dámskych i pánskych odevov

DRUHY ZVRCHNÍKOV:

ZIMNÍK = je doplnkom vychádzkového spoločenského obleku, zhotovuje sa z hrubších tkanín, vlasových aj hladkých, jednofarebných, jemne vzorovaných v rôznych odtieňoch Často tmavých farieb. Podľa módy bývajú dvojradové, jednoradové či s krytím zapínaním. Medzi podšívkou a vrchným materiál sa vkladá hrejivá vložka.

JARNÍK = je doplnkom vychádzkového a spoločenského obleku v jarnom i jesennom období. Zhotovuje sa zo stredne hrubých mykaných a česaných tkanín rôznych farieb. Jeho tvar sa mení podľa módy

- jednoradový, dvojradový, s krytým zapínaním, voľný, priliehavý, polopriliehavý, s opaskom na prepásanie v páse.

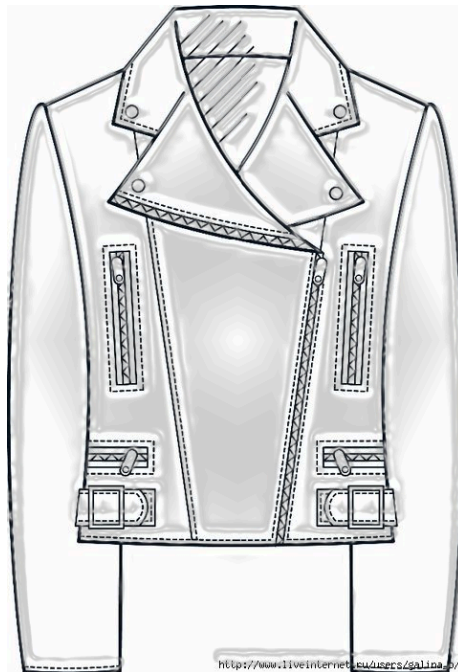
PLÁŠŤ DO DAŽĎA = zhotovuje sa z pogumovaného plátna, nie je praktický na bežné používanie , nosí sa do daždivého počasia a na prácu vo voľnej prírode. Má vždy strih s klinovými rukávmi a kapucňou.

KOŽUCH = nosí sa dlhý alebo krátky, priliehavý, polopriliehavý alebo voľný

KOŽENÝ KABÁT = je obľúbený pre svoju trvanlivosť, často sa nosí do nepriaznivého počasia

ĎALŠIE DRUHY ZVRCHNÍKOV:

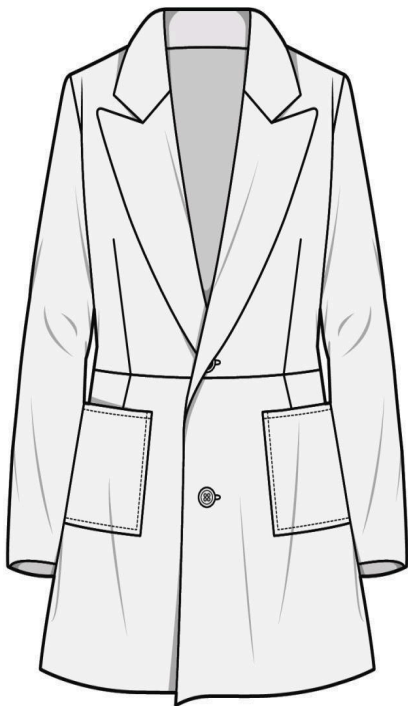
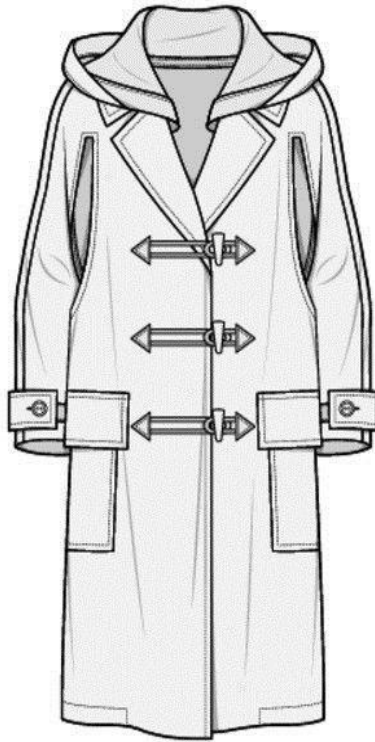
▪ podľa druhu zapínania sa rozdeľujú plášte na:

- JEDNORADOVÉ
- DVOJRADOVÉ
- ZAVINOVACIE

▪ móдне trendy niekedy určujú aj plášte (zvrchníky) s asymetrickým zapínaním alebo s rôznym dekoratívnym spôsobom zapínania

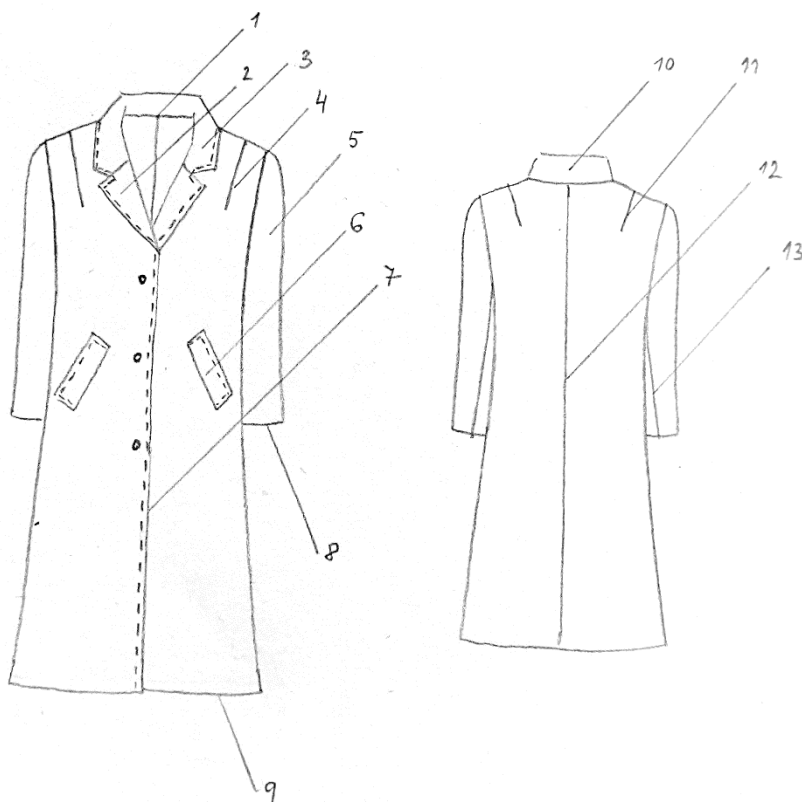
▪ podľa tvaru a strihového riešenia môžeme ďalej zvrchníky rozdeliť na :

- ROVNÉ
- POLOPRILIEHAVÉ
- PRILIEHAVÉ

Technický náčrt a opis dámskeho zvrchníka

▪ Dámsky jednoradový celopodšíť plášť so zapínaním na tri gombíky. Predné diely sú tvarované plecnými odševkami. Na predných dieloch sa nachádzajú vstrihnuté lištové vrecká. Predné kraje polpredkov sú vypracované prisadenou fazónovou podsádkou. Predné a fazónové kraje sú ozdobne preštepované. Zadné chrbátové diely sú tvarované plecnými odševkami a zadným stredovým švom. Rukávy sú vysokohlavicové, zložené z vrchnej a spodnej rukávnice, tvarované predným a laktovým švom.

Názvoslovie: 1. priekrčníkový kraj goliera

2. klopa

3. fazónový golier

4. plecný odševok PD

5. vysokohlavicový rukáv

6. vstrihnuté lištové vrecko

7. predný kraj zvrchníka

8. dolný kraj rukáva

9. dolný kraj polpredku zvrchníka

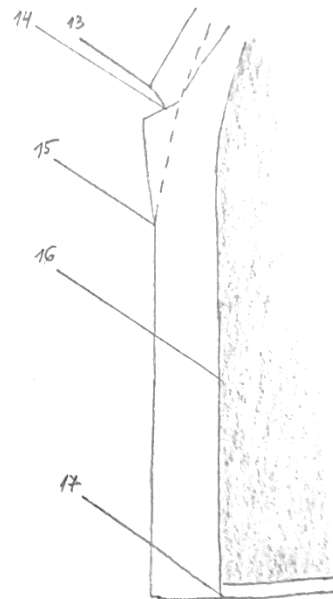
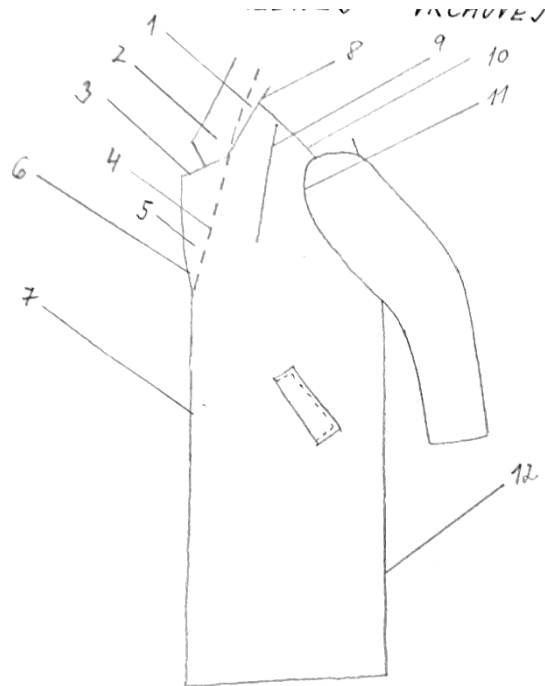
10. vrchný golier

11. plecný odševok ZD

12. zadný stredový šev

13. laktový šev rukáva

NÁZVOSLOVIE PREDNEJ VRCHOVEJ A VNÚTORNEJ ČASTI ZVRCHNÍKA

1. stojačik goliera
2. preves
3. cípový kraj klopy
4. prehnutie (priehyb) klopy
5. klopa
6. predný kraj klopy
7. predný kraj zvrchníka (polpredku)
8. priekrčníkový kraj goliera
9. plecný odševok

10. plecný šev
11. prieramkový šev
12. bočný šev
13. cíp goliera
14. vrchol fazónového uhla
15. koniec klopy
16. medzný šev predného dielu
17. dolný zvesový kraj

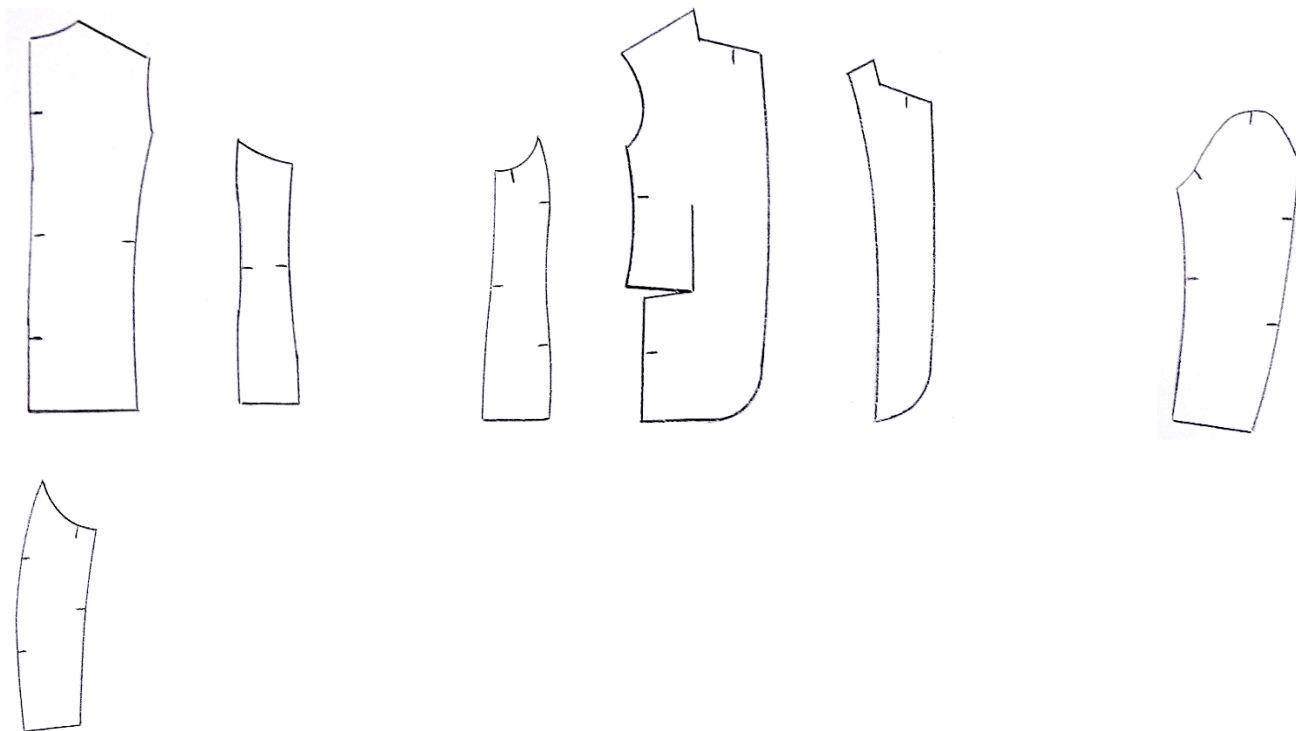
Technologický postup zhotovenia dámskeho saka

- na kvalitné zhotovenie saka treba mať nielen veľa odborných vedomostí, ale aj veľkú zručnosť. Pri zhotovení saka sa sústreďuje na jednom výrobku mnoho rozmanitých krajčírskych úkonov, a preto sa jeho zhotovenie považuje za najnáročnejšiu odbornú prácu. Elegancia kostýmu závisí vo veľkej miere od dokonalosti jeho padnutia na postavu a kvality vypracovania.

PRACOVNÝ POSTUP:

1.VYSTRIHNÚŤ DIELY SAKA:

ZD-stred

ZD-bok

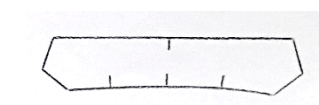
PD-bok

PD-stred

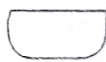
FP

Vrchný rukáv

Spodný rukáv

Golier (spodný, vrchný)

Príklopka

Podsádka

Vačkovina

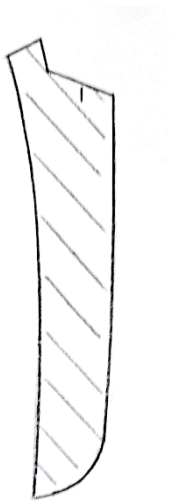
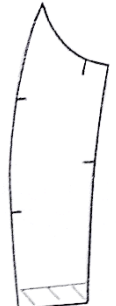
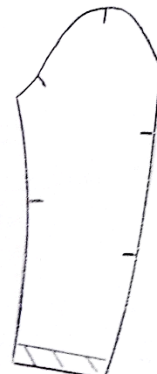
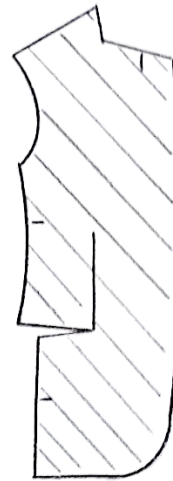
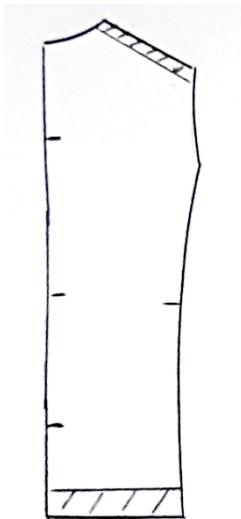

FP-ZD

Podsádka

2. PODLEPIŤ DIELY SAKA

ZD-stred

ZD-bok

PD-bok

PD-stred

Vrchný rukáv

Spodný rukáv

FP-predná

GOLIER-spodný, vrchný

Príklopka

Výpustková podsádka

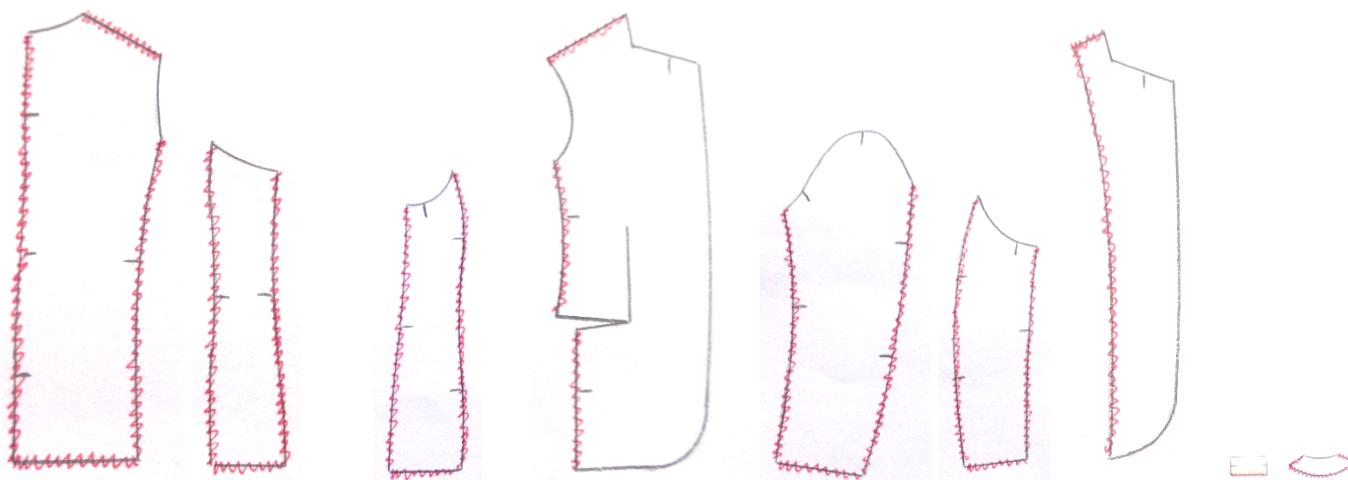
FP-zadná

3. ZOSTEHOVAŤ DIELY SAKA DO PRVEJ SKÚŠKY

- cieľom prvej skúšky je prekontrolovať si prvýkrát rozmery, strihovú rovnováhu, základné vymodelovanie saka, padnutie goliera a rukávov.

- odstrániť chyby po prvej skúške

4. Obnitkovať diely saka

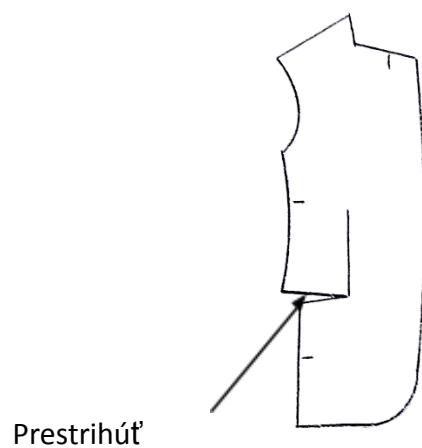

5. Vyžehliť obnitkované diely saka

6. Zhotovenie predných polpredkov dámskeho saka

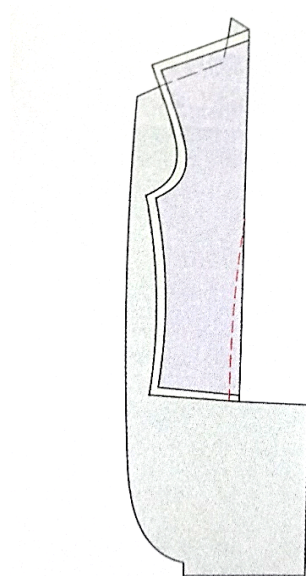
▪ povrchový polpredok sa skladá z dvoch častí, a to PREDNEJ ČASTI POLPREDKU a BOČNICE. Ich spájací šev má funkciu podpazuchového vybrania. V prednej časti je vypracovaný predný priestrihový odševok, ktorého dolný vrchol sa končí v brušnom zoševku. Vo vybraní brušného zoševku sú zhotovené otvory bočných vstrihnutých vreciek.

A) Prestrihnúť polpredkovú vložku v mieste priestrihu predného odševku

B) *Odšit' predné priestrihové odševky*

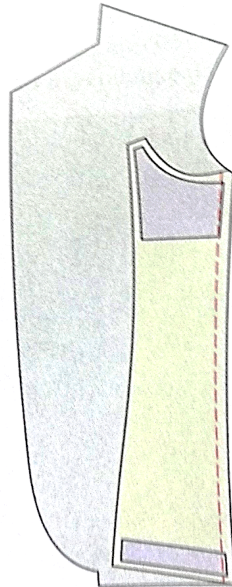
- polpredok v mieste priestrihu prehnúť po dĺžke lícom spolu. Okraje priestrihu urovnať a ošívať dvojsmerné klinovité vybranie. Šiť od dolného vrcholu odševku, ktorý je v pristrihnutí brušného zoševku.

Odšitie predného priestrihového odševku

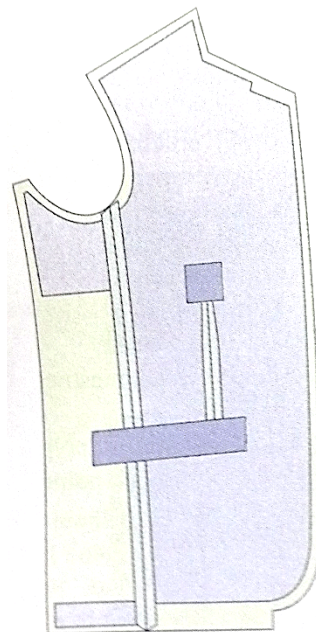
C) *Zošit' pod pazuchu kraje prednej časti polpredkov a bočníc*

- bočnicu s prednou časťou polpredku zložiť lícom k sebe, podpazučovými okrajmi zarovno. Šiť po bočnici a dbať pri zošívaní, aby pásové nástrihy boli na sebe a prieramkové a dolné okraje v mieste štepov zarovno.

D, Rozžehliť predné odševky, podpazučové švy a prilepiť na PD vreckové podklady

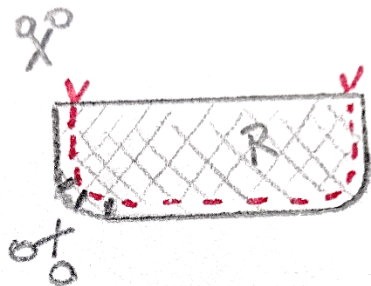
- odševky a podpazučové švy rozžehliť na ramene parnou žehličkou. Na brušný zoševok priložiť vreckový podklad tak, aby siahal pod celý vstrih vreckového otvoru.

E, Zhotovenie bočných príklopkových dvojpustkových vreciek

- Zhotoviť príklopky

- naznačiť šírku príklopky podľa šablóny na R stranu látky, zložiť L s L látky k sebe zarovno v okrajoch a predšit' tvar príklopky. Obstrihnúť švickú záložku, prevrátiť na L stranu, presťahovať do výpustky, zožehliť a preštepovať. Vyžehliť zhotovenú príklopu.

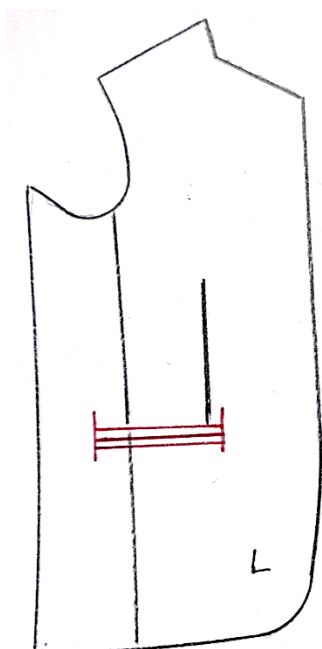

Predšitie príklopky

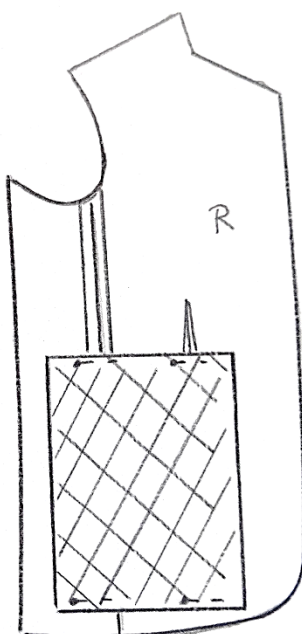

Zhotovená príklopka

- Naznačiť umiestnenie vreciek na L stranu polpredkov (viď. obr.č.1)

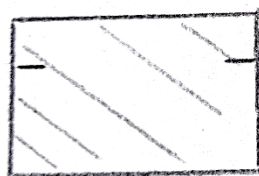
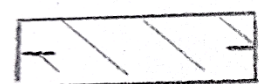
Obr.č.1

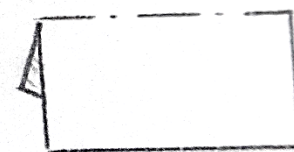
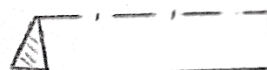
Obr.č.2

- Podložiť pod vrecká polpredkov z rubnej strany vačkovinu a prišpendliť (viď. obr.č.2)

- Vystužiť (lepivou výstužou) a zažehliť krajové vreckové podsádky

Podlepené podsádky

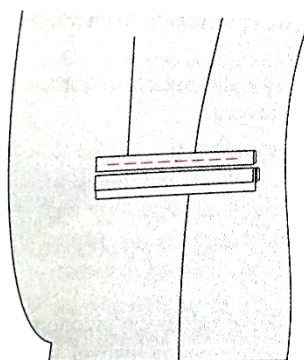

Zažehlené podsádky

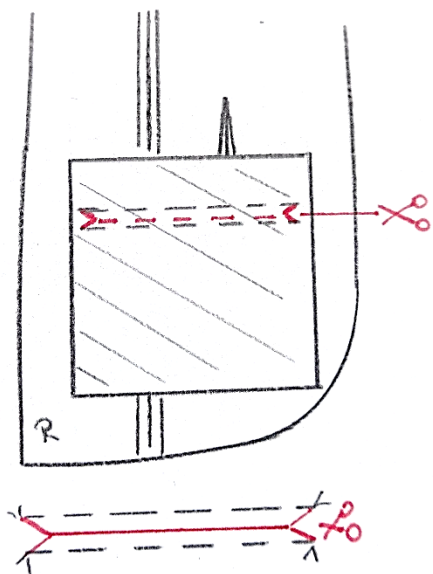
- Predšit' kraje vreckových otvorov

- kraiovú vreckovú podsádku otváracieho vreckového kraja položiť priehybovým krajom k dolnej pomocnej čiare tak, aby širšia plocha podsádky bola navrchu a aby za obidva vreckové kútky prečnievala rovnako. Šiť 5mm od priehybového kraja podsádky. Kraiovú vreckovú podsádku horného vreckového kraja položiť priehybovým krajom k hornej pomocnej čiare a umiestniť ju naproti dolnej kraiovej vreckovej podsádke. Šiť 5mm od priehybového okraja.

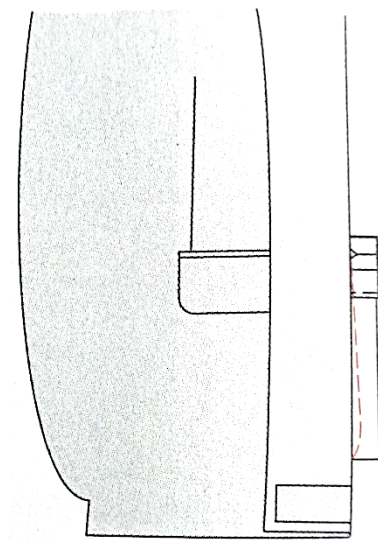
- Vstrihnúť vreckové otvory

(vid'. obr.č.3)

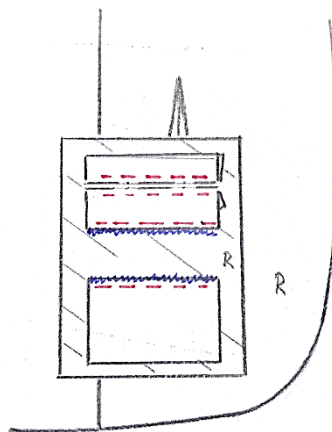

Obr.č.3

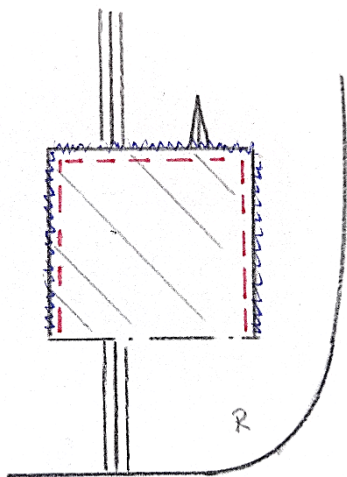
Obr.č.4

- Vtiahnúť krajové podsádky vstrihnutými vreckovými otvormi na rubovú plochu polpredkov , urovnať výpustky, vytiahnúť jazýčky kútikov a upevniť vreckové kútky zošitím krajov o podsádky (viď. obr.č.4)

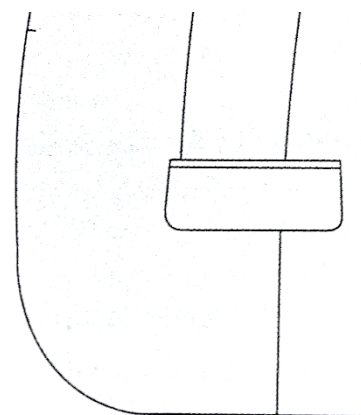

Obrázok č.5

- Prišit' dolnú výpustkovú podsádku o vačkovinu (viď.obr.č.5)
- Prišit' podkladovú podsádku o vačkovinu (viď. obr.č.5)
- Zošit' vačok vrečka (podšívky) a obnitkovať (obr. č.6)

Obrázok č. 6

Obrázok č.7

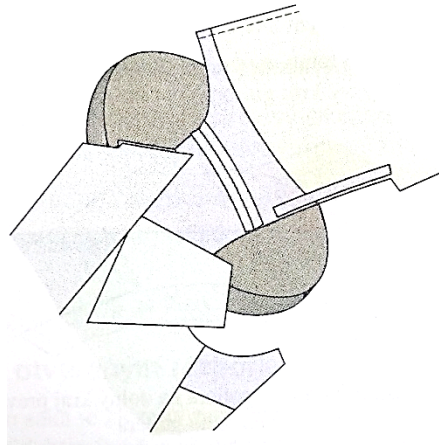
- Vložiť príklopku do vrecka
- Zaistiť vrch vrecka prešitím - z L strany alebo z R strany (obr. č.7)
- Vyžehliť zhotovené vrecko

6. Zhotovenie zadných polpredkov dámskeho saka

- Zošit' stredový šev na ZD (rozžehliť šev)
- Prišit' bočné ZD diely k stredovému ZD dielu (šev zažehliť do seba)
- Vyžehliť zhotovený ZD

7. Montáž plečných švov

- ZD a PD zložiť lícom spolu. Prieramkové, plečné a priekrčníkové okraje urovnať a zošit' 10mm od plečného okraja
- Rozžehliť plečný šev a súčasne ich žehlením vytvarovať do mierneho oblého tvaru

8. Zhotovenie fazónového kraja

▪ *naznačiť tvar fazónového kraja na R stranu FP pomocou šablóny*

▪ *nastehovať FP na polpredok*

- FP naložiť na polpredok lícom k sebe. Fazónové okraje urovnať a nastehovať na polpredok. V mieste cípu klopky podsádku mierne nahustiť. Tým sa dosiahne správne vinutie cípu klopky k telu.

▪ *predšit' fazónový kraj*

- predšívame po označenej čiare polpredku, aby zúbky spodného podávania jemne rozložili zhustenie FP. Predšívame FP spolu s dolným krajom – súčasne predšijeme dolný prekladový cíp. Ľavý polpredok predšívame smerom od fazónového uhla k dolnému kraju, pravý opačne.

▪ *obstrihnúť švíkovú záložku predšitia*

- švíkovú záložku v ukončení klopky zastrihnúť kolmým predĺžením nástrihu naznačenia

k poslednému stehu. Záložky rožkových cípov obstrihnúť šikmo na šírku 3mm, aby sa po vyvrátení

neprekryvali a nevytvorili hrubé cípy.

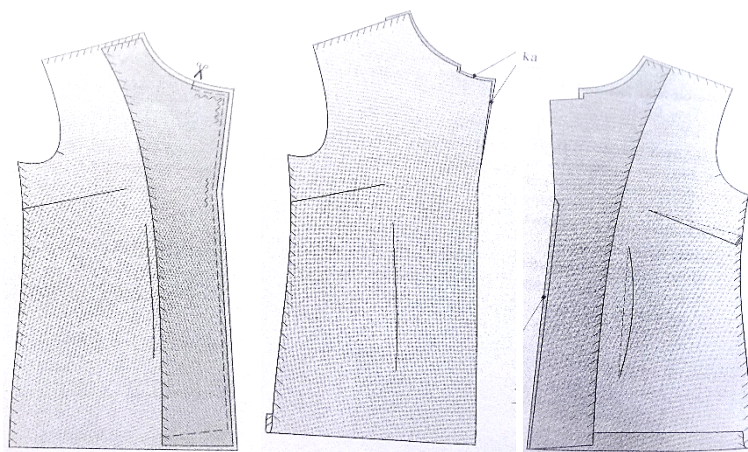
▪ *vyvrátiť fazónový kraj a zožehliť s vytvorením výpustky*

- švíkovú záložku predšitia zožehliť na žehliarskom stole a na rukávovej poduške rozžehliť švík predšitia.

- po rozžehlení vyvrátiť fazónový kraj na líce a prestehovať predný kraj. Výpustku robíme na dvakrát.

V mieste klopky vytvoriť výpustku z podsádky, vo zvesovej časti z polpredku

- *zožehliť a vyžehliť predný (fazónový) kraj*

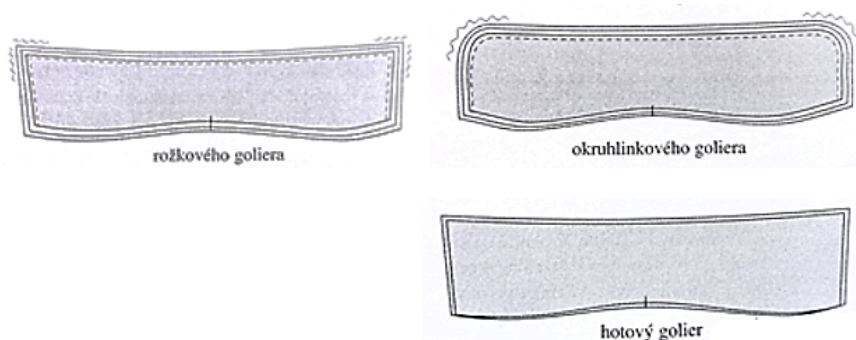
Predšitie

pohľad z L strany

pohľad z R strany

9. Zhotovenie fazónového goliera

- na výstužnú vložku spodného goliera naznačiť podľa šablóny tvar goliera
- spodný a vrchný golier naložiť lícom k sebe. Kraje urovnať a v mieste cípov mierne nahustiť vrchný golier. Zostehovať, prípadne zošpendliť. (dbať na rovnomerné rozloženie nahusteného materiálu v cípoch)
- predšiť kraje goliera podľa naznačenia
- upraviť švíkovú záložku v cípoch dostrihnutím
- vyvrátiť golier na líce, vymädlieť predšité kraje a prestehovať s vytvorením výpustky
- zožehliť golier
- skontrolovať priekrčníkové okraje a súmernosť golierových cípov

10. Montáž goliera do priekrčníka

▪ *Všit' spodný golier do priekrčníka*

- lícnu plochu spodného goliera priložiť k lícnej ploche priekrčníka. Predný kraj goliera musí byť pri poslednom stehu predšitia fazónového cípu. Prišpendliť, pristehovať a všiť golier od ľavého fazónového uhla k pravému. Okraje goliera a priekrčníka postupne urovnávať tak, aby boli zarovno. Nástrihy na spodnom golieri sa musia kryť so stredovým nástrihom a plecnými švami priekrčníka. Šiť po výstužnej vložke spodného goliera švom širokým 1cm.

▪ *Všit' vrchný golier do fazónkových podsádok*

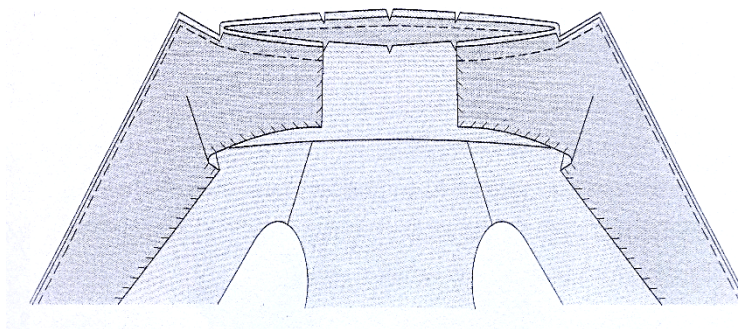
- ľavú stranu vrchného goliera naložiť na ľavú fazónovú podsádku lícom k sebe. Prišpendliť, pristehovať a všiť golier od plecnového kraja fazónkovému uhlu.

- pravú stranu vrchného goliera všívať od fazónkového uhla k plecnovému kraju fazónovej podsádky. Pri všívaní zrovnávať kraje vrchného goliera s priekrčníkovým krajom fazónových podsádok

- po všití goliera skontrolovať presnosť šitia vo fazónkovom uhle. Štep všitia vo fazónkovom uhle musí byť v pokračovaní posledného stehu predšitia cípu klopy.

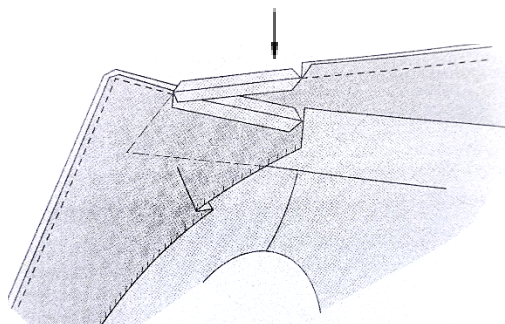
Všitie goliera do priekrčníka

- *Fazónkové a predné priekrčnikové švy rozžehliť na rukávniku, šev všítia spodného goliera* (golier do priekrčníka je možné všívať aj bez prerušenia šitia)

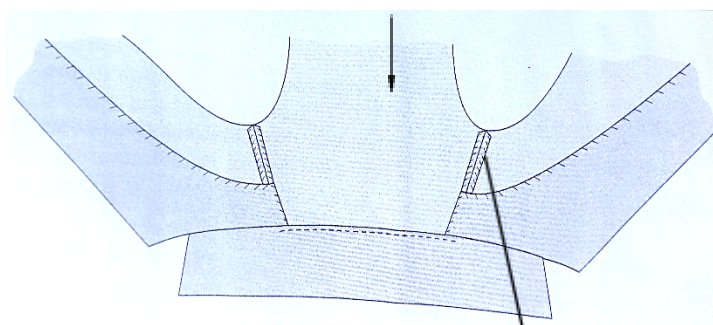
Rozžehlené švy všítia goliera

- *Naštepovať vrchný golier na zadný priekrčník*

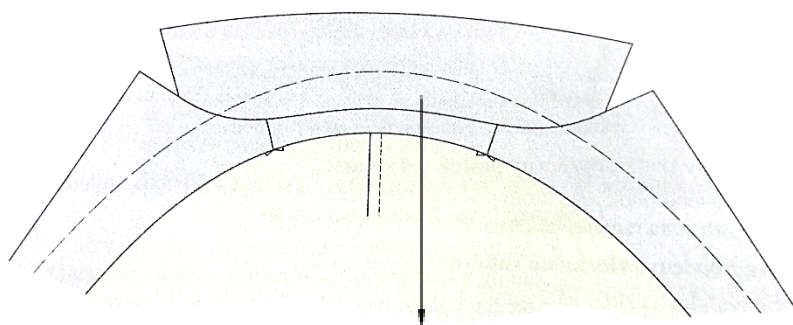
- fazónkové a predné priekrčnikové švy zložiť rozžehlenými záložkami na seba a okolité plochy urovnať.
- voľnú časť vrchného goliera cez zadný priekrčník podohnúť a naložiť šev všítia spodného goliera tak, aby štep prekryvala. Časť vrchného goliera medzi dvoma fazónovými podsádkami naštepovať v šírke 1mm. Vytvorený štep bude na lícnej ploche odevu krytý prevesom goliera. Tento štep môže byť nahradený pri individuálnej výrobe ručným zapošívacím stehom.

Naštepovanie vrchného goliera cez zadný priekrčník

▪ *Pripevniť plecný kraj FP o záložku plecného šva uzávierkou (viď.obrázok)*

▪ *Vyžehliť zhotovený fazónový golier*

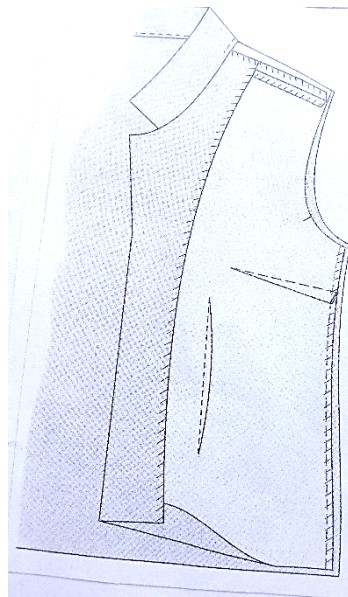
Zhotovený fazónový golier R strana

Zhotovený fazónový golier

11. Montáž bočných švov

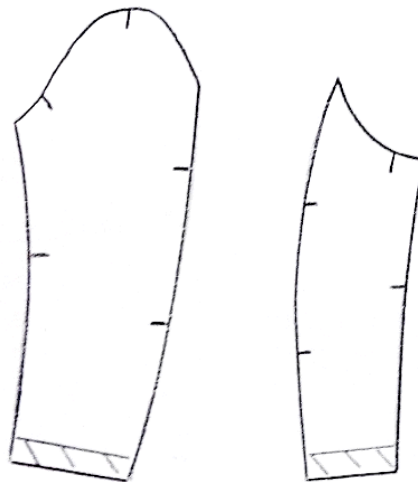
- zložiť chrbát a polpredky saka L S L spolu. Prieramkový, bočný a dolný okraj dielov urovnať. Zošpendliť a zostehovať bočný kraj
- zošiť bočné kraje a dbať na to, aby sa orientačné pásové nástrihy kryli. Ľavú stranu zošívať od dolného okraja k prieramkovému, pravú od prieramku k dolnému okraju.
- zožehliť bočný šev a rozžehliť bočný šev

Montáž bočných švov

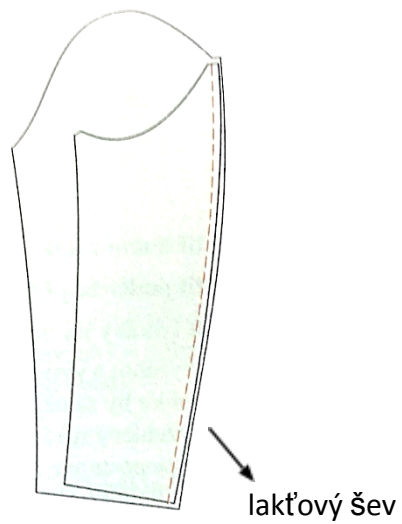
12. Zhotovenie rukávov

- klasické sako má dvojdielny rukáv ktorý je zložený z vrchnej a spodnej rukávnice a sú spojené pod pazuchuovým a lakťovým švom.

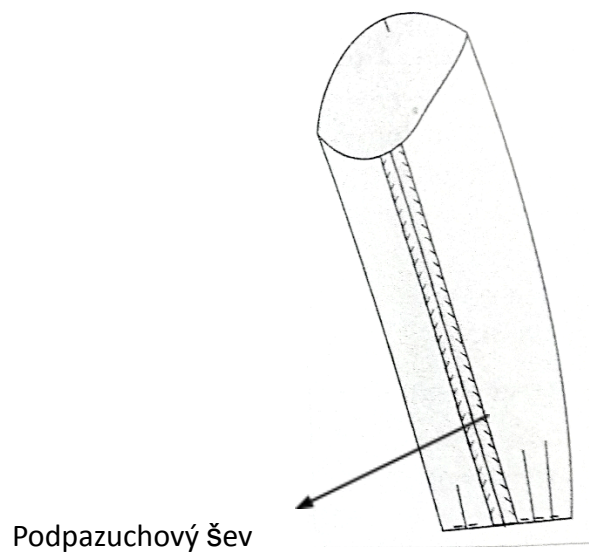
▪ Zošit' lakťový šev rukáva

- zložiť vrchný a spodný rukáv L s L spolu, zošpendliť, zostehovať a zošit'. Lakťový šev zobnitkujeme, zožehlíme a zažehlíme šev do spodného rukáva.

▪ *Zošiť pod pazuchu kraj rukáva*

- zložiť rukáv v pod pazuchovom kraji L s L , zošpendliť, zostehovať, zošiť a šev rozžehliť.

▪ *Zhotoviť dolný kraj rukáva*

- obnitkovať dolný kraj rukáva
- na R plochu rukáva naznačiť šírku dolnej záložky. Záložku obrátiť do R plochy rukáva a preštepovať dolný kraj na obyčajnom stroji.

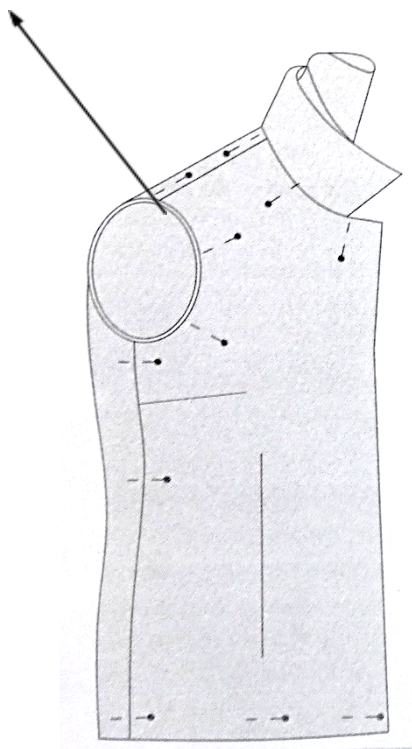
▪ *Vyžehliť zhotovený rukáv na rukávníku*

13. Montáž rukávov do prieramku

▪ *Skontrolovať prieramky a hlavice rukávov*

- pri kontrole prieramkov je potrebné vymerať náplecnú šírku odevu a skontrolovať plynulosť oblúkového tvaru prieramkového kraja. Nerovnosti tvaru a nadbytočná záložka sa musia obstrihnúť. Súčasne sa skontroluje predný nástrih podpazuchovej časti prieramku, ktorý je potrebný na umiestnenie podpazuchového šva rukáva. Pri kontrole je vhodné naložiť oba prieramky R k sebe a zošpendliť.
- pri kontrole rukávovej hlavice je potrebné zistiť, či má plynulý vlnový tvar. Prípadné nerovnosti vyrovnáť obstrihnutím. Vrchol hlavice a predná časť rukáva sú označené nástrihom.
- skontrolovať veľkosť prídavku premeraním obvodu hlavice a prieramku

Kontrola prieramkov

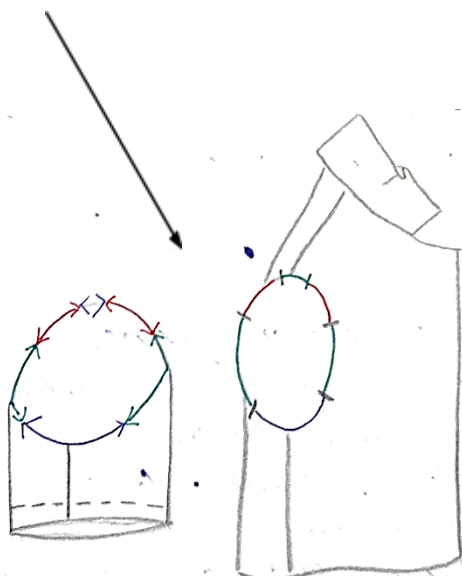
▪ *Vstehovať rukávy do prieramku*

- vložiť a zošpendliť rukávy do prieramku = hlavicu rukáva vložiť L k L do otvoru prieramku. Značku vrcholu hlavice umiestniť na plečný šev a podpazuchový šev rukáva na predný nástrih prieramku alebo

na bočný šev. Okraje urovnať a zošpendliť. Pri špendlení rovnomerne rozmiestniť voľnosť rukávovej hlavice. Najväčšie zhustenie je v hornej časti prieramku. Vstrednej časti je zhustenie mierne. V dolnej časti prieramku sa hlavica nezhusťuje. Navoľnenie v tejto časti by narúšalo vzhľad padnutia rukáva. Cez zadnú časť je navoľnenie intenzívnejšie pretože pre pohyb rukáva je hlavica v zadnej časti širšia.

- vstehovať rukáv do prieramku predným stehom. V mieste kde je najviac zhustenie treba vstehovať zadným stehom, aby sa pri šití voľnosť nepresúvala. Po vstehovaní prekontrolovať padnutie rukáva a rozmiestnenie voľnosti. Kontrolu padnutia rukáva vykonávať na postave alebo na krajčírskej buste.

Vstehovanie rukáva (navoľňovanie)

▪ *Všit' rukávy do prieramku a začistiť okraje prieramkového šva*

- všívať po R strane rukáva obvyčajným strojom vedľa stehovej línie. Pri všívaní je potrebné dodržať plynulý tvar prieramkového kraja.

- okraje prieramkového šva začistiť zobnitkovaním

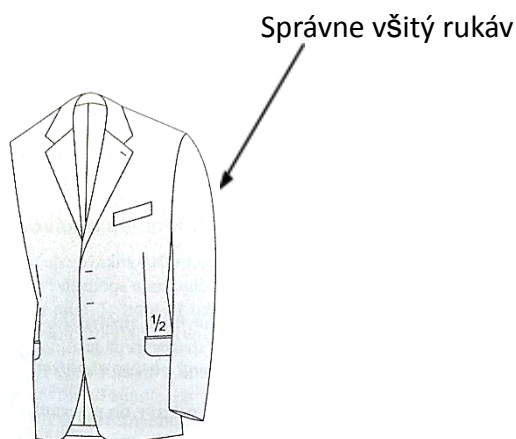
▪ *Zožehliť zhustenie hlavice*

- zožehliť po častiach prieramok po R ploche

- podžehliť rukávy a preložiť prieramkový šev do rukáva

▪ *Skontrolovať všítie rukávov*

- správne padnutie rukávov skontrolovať na ruke alebo na buste. Predné ohnutie rukáva má pri správnom všíť siahť približne do polovice dĺžky príklopky bočného vrecka

14. Zhotovenie dolnej záložky

- obnitkovať dolnú záložku saka
- označiť a zažehliť dolnú záložku do R strany saka
- prestehovať dolný kraj saka
- dolnú záložku zapošiť (*skrytým zapošivacím stehom*) alebo preštepovať
- vybrať stehovku s dolnej záložky
- vyžehliť zhotovenú dolnú záložku

15. Dokončovacie práce saka

= *Dohotovenie saka pozostáva z týchto pracovných úkonov:*

- *odstránenie pomocných stehov*
- *vyšítie dierok*
- *prišítie gombíkov*
- *vyžehlenie saka*

▪ *Odstránenie pomocných stehov* – všetky pomocné stehy vytiahnuť pomocou bodca alebo nožníc. Dbáť aby sa látka vyťahovanou niťou alebo použitou pomôckou nepoškodila. Pomocné stehy z goliera a fazónového kraja vytiahnuť až po zožehlení.

▪ *Vyšitie dierok* – vyšívať až po stenčení predných krajov, keď je táto časť saka žehlením ustálená.

Postup = naznačiť umiestnenie dierok podľa šablóny priloženej na pravú fazónovú podsádku

= vyšiť dierky

▪ *Prišitie gombíkov* = naznačiť umiestnenie gombíkov na zapínanie saka (polpredky saka zložiť na stole lícom k sebe, aby spodná strana pravého polpredku bola navrchu. Po zrovnaní fazónových krajov v prednej a dolnej časti farebnou ceruzkou cez každú dierkovú okrúhlinku urobiť značku na líce ľavého polpredku).

= prišiť gombíky (na ľavý polpredok prišiť gombíky)

▪ *Vyžehlenie saka* – sako sa vyžehľuje na sústave viacerých žehliacich strojov, ktorých tvarovky sú prispôsobené jednotlivým tvarom výrobku. Žehliace stroje delíme z funkčného hľadiska do troch skupín:

a) žehliace stroje základného typu

b) žehliace stroje karuselové

c) žehliace figuríny

Postup vyžehľovania saka býva rôzny. Obvykle pozostáva z týchto častí, a to:

a) *stenčovanie obrysového kraja na saku*

b) *vyžehľovanie náplecnice, pazuchy aj hlavice*

c) *vyžehľovanie základnej plochy trupu saka*

d) *vyžehľovanie fazón saka*

e) *dožehľovanie saka* = dožehliť sako z lícnej strany

= vyžehliť podšívku saka

= vysušiť sako na buste

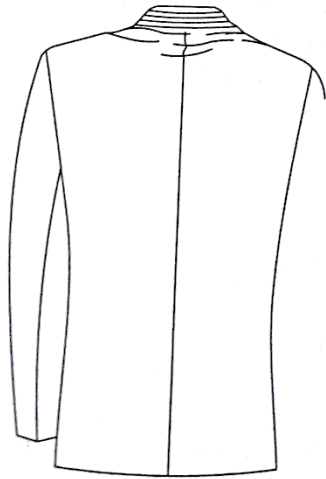
Chyby polpredkov a chrbta trupových a kabátovitých odevov

▪ *Vodorovná zvrásnenosť chrbta pod golierom*

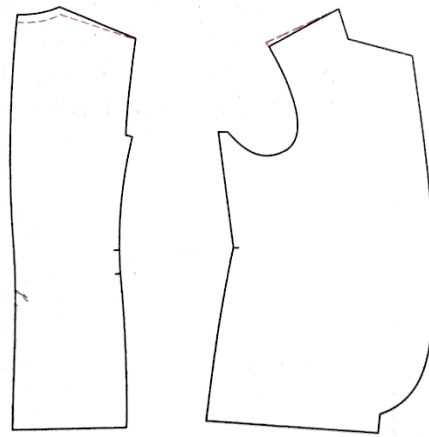
- prejavuje sa vrásami rovnobežnými s priekrčníkom, prechádzajúcimi cez stred chrbta.

Príčiny : Vysoké plečné vložky, vysokoplečná postava, úzky chrbát v šijovej časti.

Opravy : Dať nižšie plečné vložky, odpárat' spodný golier a nasadiť ho nižšie na žiadúce miesto, takže prevyšujúca zvlnená časť chrbta sa vsunie pod golier, rozšíriť chrbát v šijovej časti vypustením z jeho zadných záložiek, prípadne aj malým vypustením z plečných záložiek pri krku.

Obr. 6.2. Vodorovná zvrásnenosť chrbta pod golierom

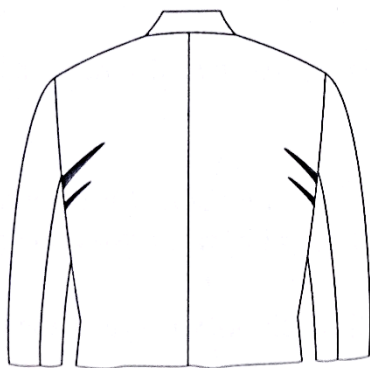
Obr. 6.3. Oprava strihu pri vodorovnej zvrásnenosti chrbta pod golierom

▪ Zvrásnenosť polchrbta pri prieramku

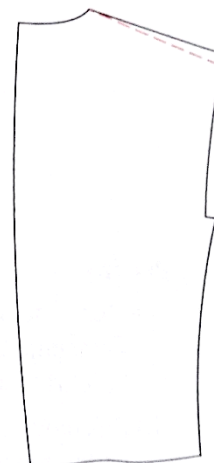
- prejavuje sa na chrbte vrásami stúpajúcimi šikmo od prieramku k lopatkám.

Príčiny : postava je nízkoplečná a nebol na to prispôsobený strih, malý sklon zadnej plecnice.

Opravy : rozpárať plečný šev a správne pristrihnúť náplecnicu do stratena k priekrčníku.

Zvrásnenosť polchrbta pri prieramku

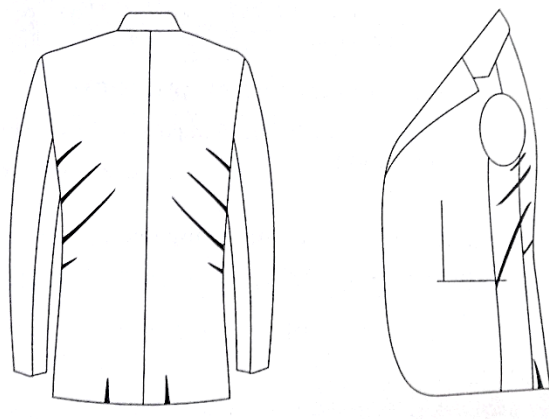
Oprava strihu pri zvrásnenom polchrbte prieramku

▪ Zvrásnenosť boku odevu stúpajúca na chrbát

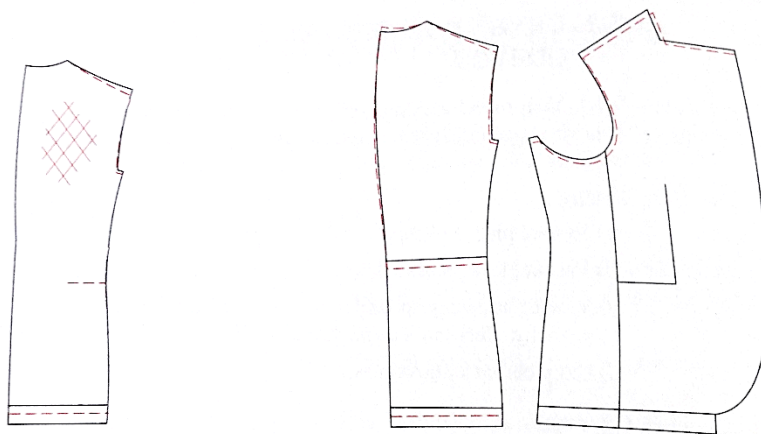
- prejavuje sa na bočných stranách zvrásnením stúpajúcim na predok

Príčiny : odev má na chrbte krátku hĺbku pása, čím sa chrbát v hornej časti zdvíha, a tak smerom k zadnému švu zvrásňuje bočnú časť odevu. Sprievodnými chybami bývajú odstávanie goliera vzadu, odstávanie spodku chrbta a na kabátoch aj rozchádzavosť zvesov. Príčinou krátkej hĺbky pása môže byť malá dĺžka chrbta v miere, alebo má postava ohnutý chrbát, prípadne vystúpené lopatky.

Opravy : chrbát odevu posunúť vyššie o toľko, aby sa odstránilo zvrásnenie. Preto treba premiestniť pásovú líniu nižšie a dolný kraj odevu do dolnej záložky alebo skrátiť odev. Pri väčšom posunutí chrbta hore treba niekedy zabráť z plecného kraja chrbta od prieramku do stratena k priekrčníku a prehĺbiť zadný prieramok.

Obr. Zvrásnenosť odevu stúpajúca na chrbát

Oprava strihu polchrbta pri zvrásnenom
boku odevu stúpajúcom na chrbát

Oprava strihu polchrbta a polpredku pre ohnutú postavu

▪ Podpazuchová zvrásnenosť predku odevu

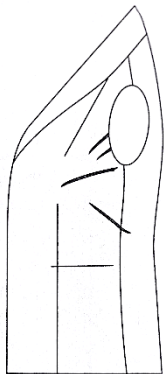
- je chybou padnutia trupu odevu, ktorá je zapríčinená prílišnou podpazuchovou dĺžkou boku. Prejavuje sa tvorením šikmých vrás pri prieramku a vodorovných vrás pod prieramkom.

Príčiny

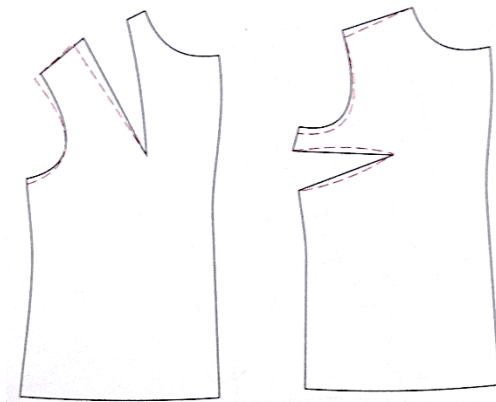
- chyba sa prejavuje na postavách s väčšou prsnou alebo brušnou vystúpenosťou, ktoré potrebujú kratšiu pazuchovú dĺžku.
- nedostatočne zhustené prieramkové okraje polpredkov
- malý sklon prednej plecnice

Opravy

- zväčšením prsného alebo brušného vybrania skrátiť pazuchovú dĺžku
- prieramkové okraje dostatočne zhustiť na krajovku
- plečný okraj polpredkov pristihnúť od prieramku do stratene k priekrčníku

Obr. Podpazuchová zvrásnenosť predku odevu

Obr. Oprava strihu polpredku pri podpazuchovom zvrásnení predku odevu

▪ Zvrásnenosť predku od zapínania k bokom

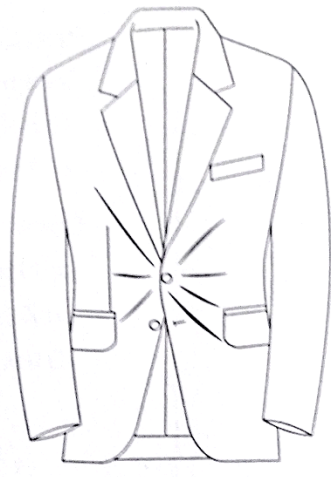
- prejavuje sa vytváraním vrás smerujúcich od zapínania šikmo k bokom odevu

Príčina

- odev je cez bok sedu úzky, takže po zapnutí sa pľopredky napínajú smerom k boku a sedu, čo sa prejavuje zvrásnením. Príčinou je chybný strih s malou sedovou šírkou chrbta či predku, alebo má postava vystúpenejší sed, boky či brucho.

Oprava

- vypustiť zo zadných záložiek chrbta, prípadne z bočných záložiek polpredku alebo chrbta, alebo z predných záložiek polpredkov.

Obr. Zvrásnenosť predku od zapínania k bokom

Chyby golierov:

▪ *Prikavosť goliera*

- je chybou padnutia odevu, ktorá sa prejavuje nežiadúcou priliehavosťou goliera ku krku. Aj primykavosť goliera je obvodová, zátylková a priplecná.

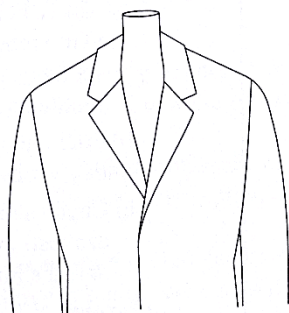
Príčiny:

- golier je vzadu vysoko nasadený
- golier bol pri všívaní do priekrčníka krátky, čím sťahuje a navoľňuje priekrčník
- priekrčník odevu je málo vystrihnutý, prípadne je normálny, ale postava má silný krk.

Opravy:

- odpárať golier a zabrať zo zadnej priekrčnikovej záložky nasadením goliera nižšie.
- odpárať golier a vymeniť ho za väčší

- pristrihnúť priekrčník a podľa nového obvodu priekrčníka prispôbiť golier

Obr. Primykavosť goliera

▪ Zdlžujúca ťahavosť klôp

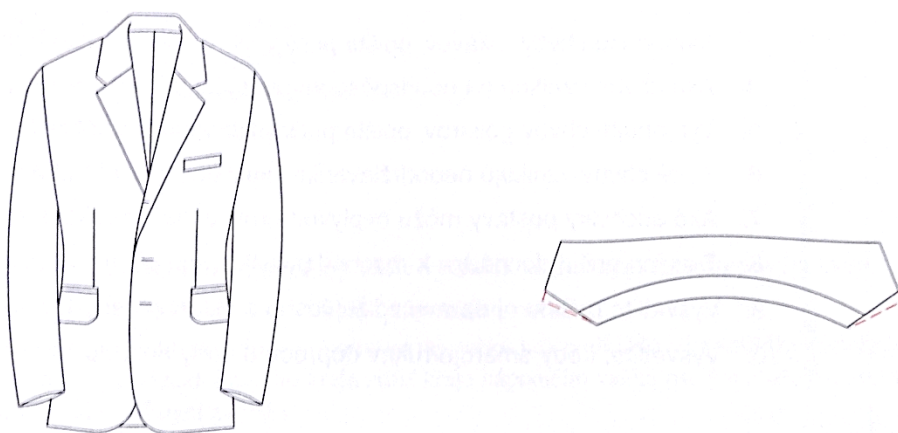
- je chybou padnutia odevu, ktorá sa prejavuje násilným zdlžovaním prehnutia klopky dole.

Príčina:

Chyba vznikla pre krátky preves goliera, ktorý násilne zdvíha golierový kraj klopky, čím sa prehnutie klopky v dolnej časti znižuje. Krátky preves vznikol nesprávnym vystrihnutím prednej časti goliera.

Oprava:

- pri menšej chybe treba vypustiť z priekrčníkovej záložky prednej časti goliera. Pri väčšej chybe treba vystrihnúť nový golier, v prednej časti rozšírený o klinovú plochu od predného kraja goliera do stratene k priehybu goliera.

Obr. Zdlžujúca ťahavosť klopky a oprava strihu goliera

Chyby rukávov

▪ *Predchýlenosť rukáva*

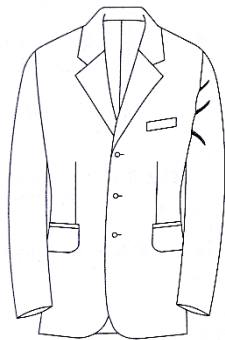
- je chybou padnutia kabátového odevu s hlavicovými alebo klinovými rukávami, ktorá sa prejavuje dopredu vychýleným behom rukáva. Pri uvedení rukáva do správnej polohy sa vytvoria šikmé vrásky vedľa zadnej časti prieramku z nadbytku voľnosti a od prednej časti prieramku je na ňom často pozdĺžna vrása zapríčinená ťahom dozadu.

Príčiny:

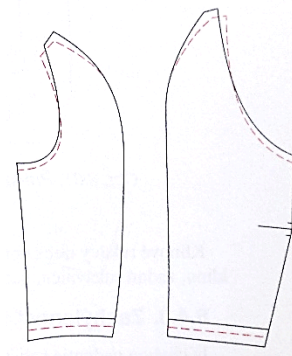
- pri vsadzovaní rukáva do prieramku došlo k otočeniu hlavicového vrcholu na chrbát, alebo rukávová hlavica nemá správnu strihovú rovnováhu, čím je väčšia časť hlavicového kraja rukáva presunutá na chrbát
- príčinou môže byť aj to, že postava má horné končatiny vychýlené dozadu, čo býva u menej vzpriamených postáv.
- chyba sa môže prejaviť aj ako sprievodná chyba schádzavosti zvesov, lebo vtedy je celý polpredok posunutý hore a sním je dopredu pootočený aj prieramok s rukávom.

Opravy:

- hlavicový rukáv odpárať a znova vsadiť s pootočením o potrebnú odchýlku v prieramku dozadu tak, aby hlavicová os smerovala zvislo.
- po oprave základnej chyby – schádzavosti zvesov – sa odstráni aj táto chyba.
- klinové rukávy treba opraviť pristrihnutím obidvoch rukávnic. Prednú rukávnicu prekresliť na postavený tvar klinu, zadnú rukávnicu, naopak, na položený tvar klinu.

Obr. Predchýlenosť rukáva

Obr. Oprava strihu klinových rukávnic

▪ Zachýlenosť rukáva

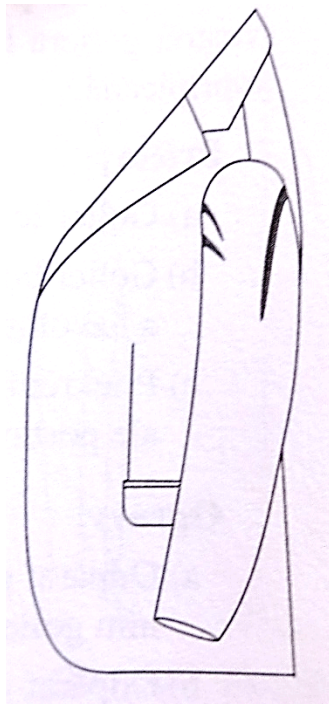
- je chybou padnutia kabátovitého odevu, ktorá sa prejavuje dozadu vychýleným behom hlavicového alebo klinového rukáva, čo pri uvedení rukáva do žiaducej polohy vytvorí šikmé vrásky vedľa prednej časti prieramku z nadbytku voľnosti a od zadnej časti prieramku je na ňom pozdĺžna vrása zapríčinená ťahom dopredu.

Príčiny:

- rukáv bol pri vsadzovaní do prieramku pretočený hlavicovým vrcholom na predok, alebo rukávová hlavica nemá správnu strihovú rovnováhu, čím je väčšia časť hlavicového kraja rukáva presunutá na predok.
- príčinou chyby môže byť aj to, že postava má horné končatiny vychýlené dopredu, čo býva najmä u ohnutých postáv.
- chyby sa môže prejaviť aj ako sprievodná chyba rozchádzavosti zvesov, lebo vtedy je celý polpredok posunutý dole a sním je dozadu pootočený aj prieramok s rukávom.

Opravy:

- hlavicový rukáv po odpáraní znovu vsadiť s pootočením v prieramku o potrebnú odchýlku dopredu tak, aby hlavicová os smerovala zvislo.
- po oprave základnej chyby – schádzavosti zvesov- sa odstráni aj táto chyba.
- klinové rukávy opraviť pristrihnutím obidvoch rukávnic. Prednú rukávnicu prekresliť na položený tvar klinu, zadnú rukávnicu, naopak, na postavený tvar klinu

Obr. Zachýlenost rukáva